

Genopslag: Invitation til at deltage i forsøgsordning med styrket frit valg inden for madservice på ældreområdet

Med finanslovsaftalen for 2018 er regeringen og Dansk Folkeparti enige om at styrke borgernes frie valg på ældreområdet. I perioden 2018–2021 er der afsat midler til en forsøgsordning for fritvalgsbeviser på madservice. Der er afsat 16,2 millioner kr. til genopslag af en ansøgningspulje. Det vurderes, at der kan bevilges midler til 10-12 forsøgsprojekter.

Sundhedsstyrelsen inviterer hermed kommuner, evt. i samarbejde med private leverandører, til at ansøge om at deltage i en forsøgsordning om fritvalgsbeviser på madservice.

Forsøgsordningen har blandt andet til formål at afdække, hvordan ordningen for fritvalgsbeviser på madservice mest hensigtsmæssigt kan indrettes for at tilvejebringe en øget inddragelse af private leverandører og understøtte et øget frit valg for borgerne.

Ansøgninger skal være modtaget af Sundhedsstyrelsen **d. 28. februar 2019 kl. 12:00**.

Forsøgsordningen tager udgangspunkt i en indledende analyse, der har afdækket ordningens nuværende anvendelse, udfordringer med og muligheder for at tilbyde og udvikle fritvalgsbeviser på madservice. Undersøgelsen er udført af Rambøll for Sundhedsstyrelsen.

Som led i at udbrede viden og erfaringer vil Sundhedsstyrelsen desuden forestå en tværgående evaluering af forsøgsprojekterne ved en ekstern evaluator. Evalueringen af forsøgsprojekterne forventes at opstarte primo 2019 og afsluttes ultimo 2021.

Figur 1 illustrerer de forskellige faser, der indgår i forsøgsordningen fra maj 2018 til december 2021. De projekter der får tilsagn om at deltage i forsøgsordningen på genopslag forventes at opstarte i maj 2019.

Formål

Forsøgsordningen skal medvirke til at understøtte et mere brugervenligt fritvalgsbevis på madservice samt øge brugen af fritvalgsbeviser blandt borgere, der er visiteret til madservice. Hensigten er at øge den enkelte borgers mulighed for frit valg inden for madservice.

Midlerne kan søges af kommuner, der ønsker at udvikle og afprøve indretning af et mere brugervenligt fritvalgsbevis på madservice. Der kan både søges om midler til at indføre fritvalgsbeviser på madservice og videreudvikling af eksisterende ordninger. Der kan eksempelvis søges om midler til at udvikle information og vejledning til borgerne eller til at indrette og afprøve administrativt enklere løsninger i forhold til pengetransaktioner, tilsyn og kvalitetskrav til leverandørerne. Der kan også søges om midler til etableringsomkostninger i forbindelse med indførelse af fritvalgsbeviser og udvikling af samarbejdsformer og gode arbejdsgange.

Baggrund

Med udspillet ”Frit valg – bedre sammenhæng” fra oktober 2017 ønsker regeringen, at der skal gennemføres en forsøgsordning, der skal styrke borgernes frie valg på ældreområdet ved at afprøve nye former for frit valg og inddragelse af private leverandører. Regeringen har i den forbindelse særligt fokus på rehabiliteringsforløb og madservice til ældre. I forlængelse af fritvalgsudspillet blev der afsat 25 mio. kr. årligt fra 2018-2021 på finansloven for 2018 til to forsøgsprojekter, hvoraf det ene projekt skal medvirke til at øge brugen af fritvalgsbeviser på madservice og dermed styrke borgerens frie valg.

Det fremgår af § 83 i serviceloven, at borgere, der ikke selv er i stand til at lave mad grundet midlertidigt eller varigt nedsat fysisk og/eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer, kan blive visiteret til madservice i kommunen. Kommunen skal, jf. serviceloven, skabe grundlag for, at modtagere af hjemmehjælp, herunder madservice, kan vælge mellem to eller flere leverandører, hvor den ene leverandør kan være kommunal. Kommunen skal, såfremt der ikke er mindst to leverandører at vælge imellem, tilbyde modtagerne et fritvalgsbevis. Endvidere kan kommunen vælge at tilbyde fritvalgsbeviset som supplement, selvom der i forvejen er to eller flere leverandører at vælge imellem. Fritvalgsbeviset giver borgere, der er visiteret til madservice, adgang til selv at indgå aftale med en CVR-registreret virksomhed om hjælpens udførelse. Fritvalgsbevisets værdi skal svare til kommunens omkostninger ved produktion og levering af tilsvarende ydelser. Kommunen kan dog fastsætte en egenbetaling på op til 52 kr. for ét dagligt måltid i form af en hovedret – uanset valg af leverandør. Kommunalbestyrelsen har ifølge servicelovens § 151 c pligt til at udarbejde og offentliggøre en tilsynspolitik for tilbud, som er omfattet af reglerne om frit valg, herunder madservice. Det er op til den enkelte kommune at bestemme, hvordan tilsynet med fritvalgsleverandører tilrettelægges. Kommunen er forpligtet til at føre tilsyn med leverandører af madservice, herunder fritvalgsleverandører.

Indledende analyse

Den indledende analyse af ordningen for fritvalgsbeviser på madservice består af en landsdækkende survey samt kvalitative interviews i 10 udvalgte kommuner med borgere, pårørende, kommunale ledere og medarbejdere samt fritvalgsleverandører.

Resultaterne viser, at 22 af alle kommuner i landet tilbyder borgerne fritvalgsbeviser på madservice, men det er kun i 9 af disse kommuner, at borgerne benytter sig af tilbuddet om fritvalgsbeviser. Den

landsdækkende survey viser samtidig, at 32 pct. af borgerne, som anvender fritvalgsbeviser på madservice er mellem 80-89 år. Ud af de borgere, som anvender fritvalgsbeviser, er 64 pct. kvinder. Ydermere viser den landsdækkende survey, at 38 pct. af alle borgere, som anvender fritvalgsbeviser, modtager praktisk og personlig hjælp sammen med madservice, 30 pct. modtager udelukkende madservice og den resterende del modtager enten praktisk eller personlig hjælp sammen med madservice.

Iblandt de adspurgte kommuner er der flere, som oplever ordningen som administrativt tung, og i den forbindelse giver flere udtryk for, at de mangler inspiration og erfaringer fra andre kommuner til den administrative organisering og til udvikling af samarbejdsformer i ordningen. Besvarelserne viser endvidere en uklarhed omkring, hvilke krav der kan stilles til leverandøren og borgeren, hvilket blandt andet kan have indflydelse på kommunikation om ordningen. Flere af kommunerne oplever ordningen som modsætningsfyldt, da de på den ene side visiterer borgere som ofte har væsentlige funktionsnedsættelser, samtidig med at der forventes en stor selvadministration for at kunne anvende fritvalgsbeviserne. I flere tilfælde har de pårørende et stort ansvar for, at den enkelte borger kan anvende ordningen.

Blandt de adspurgte kommuner fremhæves det positivt, at fritvalgsbeviserne giver borgerne mulighed for fleksibilitet i valget af mad. De adspurgte borgere er tilfredse med maden og glade for muligheden for at få et varmt og frisklavet måltid.

Det er muligt at læse mere om resultaterne fra den indledende analyse på Sundhedsstyrelsens hjemmeside.

Forsøgsprojekternes indhold

Med afsæt i puljens formål og den indledende analyse kan forsøgsprojekterne i kommunerne fx fokusere på indsatser inden for følgende områder:

- Videreudvikling af eksisterende ordninger med fritvalgsbeviser på madservice
- Indførelse af nye ordninger for fritvalgsbeviser på madservice
- Udvikle og afprøve nye informationsmetoder og -tilgange samt videreudvikle informationsmateriale og vejledning til borgerne
- Udvikle og afprøve nye arbejdsgange, eksempelvis med leveringsformer, administrationen af tilsyn, kvalitetskrav til leverandørerne og pengetransaktioner mv.

Evaluerings

Som led i at udbrede viden og erfaringer om fritvalgsbeviser fra forsøgsordningen vil Sundhedsstyrelsen forestå en tværgående evaluering af projekterne ved ekstern evaluator. Evalueringen af forsøgsprojekterne forventes at opstarte januar 2019 og afsluttes ultimo 2021. Evalueringen vil både fokusere på efterspørgsel efter fritvalgsbeviser og borgernes tilfredshed med ordningen. Derudover vil evalueringen belyse forsøgsprojekternes erfaring med organisering, arbejdsgange samt udfordringer og muligheder ift. fritvalgsbeviser.

I projektperioden fra maj 2019 til juni 2021 er projekterne, herunder også evt. private leverandører, forpligtet til at indgå i et aktivt samarbejde med evaluators. Bidrag til evalueringen kan blandt andet bestå af:

- Deltagelse i kvalitative interviews for ledere, projektledere og medarbejdere
- Besvarelse af spørgeskemaundersøgelse for medarbejdere i kommune og hos private leverandører
- Koordinering af interviews med ældre borgere i de tilfælde, hvor det vurderes muligt for vedkommende at gennemføre interview. Koordinering sker i samarbejde med evaluator
- Koordinering af interviews med pårørende i samarbejde med evaluator.

Derudover forestår Sundhedsstyrelsen erfarings- og netværksmøder i projektperioden, som projekterne er forpligtet til at deltage i. Møderne skal understøtte løbende erfaringsudveksling kommunerne i mellem i forhold til udviklingen af et mere brugervenlig fritvalgsbevis.

Hvem kan søge om at deltage?

Puljen kan ansøges af kommuner evt. i samarbejde med private leverandører.

Hvad dækker puljens midler?

- Udgifter til opstart, udvikling og afprøvning af indsatser, herunder:
 - Projektledelse og projektmedarbejdere
 - Udgifter til medarbejdere i kommune og evt. hos privat leverandør til udviklingsaktiviteter
 - Udgifter til medarbejdere i kommune og evt. hos privat leverandør til afprøvning i driften
 - Udgifter ifm. workshops og møder, herunder aktiviteter med Sundhedsstyrelsen.
- Udgifter til deltagelse i evaluering og tilvejebringelse af data jf. afsnittet ”Evaluering”
- Understøttende materiale i begrænset omfang
- Transport efter statens laveste takst ifm. udviklings- og afprøvningsaktiviteter
- Revision.

Der kan ikke ansøges om midler til følgende:

- Køb af it-udstyr og andet apparatur
- Forskningsprojekter
- Aktiviteter og lønmidler, der har karakter af almindelig drift, fx husleje og telefon
- Udgifter, der afholdes uden for projektperioden
- Dækning af moms, der kan afløftes.

Betingelser for at modtage støtte

For at modtage støtte skal følgende betingelser være opfyldt:

- Én kommune skal stå som ansøger
- Der skal angives en kommunal projektleder eller koordinator
- Der skal være udpeget og anført en juridisk ansvarlig kommunal leder af forsøgsprojektet med beslutningskompetence på chefniveau.

Kriterier for udvælgelse af ansøgninger

Ud over de ovenstående betingelser, som skal være opfyldt for modtagelse af støtte, vil Sundhedsstyrelsen vurdere og prioritere ansøgningerne ud fra følgende kriterier:

- 1) I hvilken grad det af ansøgningen klart og præcist beskrives, hvordan projektet understøtter forsøgsordningens formål
- 2) I hvilken grad ansøgningen indeholder en klar beskrivelse af kommunens nuværende organiseringsform indenfor madservice, herunder:
 - a. Hvor mange og hvilke leverandører kommunen anvender til madservice
 - b. Evt. nuværende organisering af fritvalgsbeviser på madservice
- 3) I hvilken grad ansøgers motivation for at deltage i forsøgsordningen, herunder forventninger til forsøgsprojektet, er klart beskrevet
- 4) I hvilken grad de overordnede mål med forsøgsprojektet er klart og præcist beskrevet, herunder særlige fokusområder i projektet
- 5) I hvilken grad projektets ledelsesmæssige forankring er klart beskrevet
- 6) I hvilken grad projektets forventede organisering er klart beskrevet, herunder rollefordeling imellem de forskellige aktører
- 7) I hvilken grad eventuelle risici, og hvordan disse forventes håndteret, er velbeskrevet.

Der tilstræbes variation i størrelse af kommune, geografisk placering og type af indsats.

Krav til forsøgsprojekterne

Forsøgsprojekterne indgår i et løbende, forpligtende samarbejde med evaluator i hele projektperioden, herunder indlevering af data i det omfang det bliver nødvendigt. Derudover skal projekterne deltage i de projekt- og netværksmøder, som Sundhedsstyrelsen forestår.

Forsøgsprojekterne ved genopslag har opstart primo maj 2019 og afsluttes ultimo juni 2021.

Projekterne er derudover forpligtet til at indsende en kort årlig statusrapport til Sundhedsstyrelsen med udgangspunkt i en fremsendt skabelon.

Økonomi

Puljens størrelse er på 16,2 mio. kr. Det vurderes, at der kan bevilges midler til 10-12 forsøgsprojekter. Herudover er der afsat 2,5 mio. kr. til en tværgående evaluering af kommunernes projekter.

De enkelte forsøgsprojekter skal indsende et årligt regnskab samt et slutregnskab til Sundhedsstyrelsen tre måneder efter projektaktiviteternes ophør, senest 30. september 2021.

Ansøgningsprocedure

Ansøgningen (skema 2) må maksimalt fylde 5 sider (skrifttype Arial, skriftstørrelse 10) ekskl. budgetskemaer mv. og eventuelle andre bilag.

Sundhedsstyrelsens ansøgningsskemaer (inklusive budgetskema) skal anvendes og udfyldes.

Ansøgningen sendes underskrevet, elektronisk, til aedpulje@sst.dk. I emnefeltet skrives ”Forsøgsordning med styrket frit valg inden for madservice på ældreområdet. [Navn på ansøgerkommune].”

Ansøgningsfristen er den **28. februar 2019 kl. 12.**

Yderligere oplysninger

Sundhedsstyrelsen kan kontaktes i ansøgningsperioden vedr. spørgsmål om puljen. Spørgsmål og svar af generel karakter vil blive offentliggjort på forsøgsordningens hjemmeside.

Generelle faglige spørgsmål: Carina Rumpelthiin Jørgensen, tlf. 93 51 87 35, e-mail: carj@sst.dk

Spørgsmål vedr. økonomi og administration: Kasper Dahl, tlf. 72 26 94 54, e-mail: kad@sst.dk.